

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
végzése**

Az ügy száma: Gfv.VI.30.348/2023/3.

A tanács tagjai: Dr. Simonné dr. Gombos Katalin a tanács elnöke

Dr. Farkas Antónia előadó bíró

Dr. Döme Attila bíró

Dr. Tibold Ágnes bíró

Dr. Madarász Anna bíró

A felperes: ...

A felperes képviselője: Kálóczi, Petrovics és Marofka Ügyvédi iroda

Az alperesek: ... I. rendű

... II. rendű

Az alperesek képviselője: Dr. Krasznai Gabriella egyéni ügyvéd

A per tárgya: kölcsön megfizetése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: felperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Nyíregyházi Törvényszék 4.Pkf.20.603/2022/2. számú végzése

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Nyíregyházi Járásbíróság 27.P.258/2022/15. számú végzése

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős végzést hatályon kívül helyezi, és az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasítja.

Megállapítja, hogy a felülvizsgálati eljárásban a felperesnek 63.500 (hatvanháromezer-ötszáz)) forint, míg az I. rendű és a II. rendű alpereseknek együttesen 50.000 (ötvenezer) forint felülvizsgálati eljárási költsége merült fel.

A felperes a Nemzeti Adó-és Vámhivatal illetékes adó és vámigazgatóságától 74.544 (hetvennégyezer-ötszáznegyvennégy) forint felülvizsgálati eljárási illeték visszatérítését kérheti.

A végzés ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] A felperes jogelődje, az E.... L.... A..... Z..... mint kölcsönadó és az alperesek jogelődje, néhai E.... J.... mint kölcsönvevő 2006. március 2-án svájci frank alapú kölcsönszerződést kötöttek, amely alapján a felperes jogelődje 1.000.000 forint összegű kölcsönt nyújtott az alperes jogelődje részére gépjárművásárlás céljából. A felperes jogelődje a szerződést a 2007. augusztus 27-én kelt levelével a törlesztő részletek megfizetésének elmulasztása miatt felmondta.

[2] A felperes jogelődje által a gépjármű vételárával történő elszámolás elvégzése szerint az alperesek jogelődjének tartozása 1.047.198 forint.

[3] A felperes jogelődje 2012. szeptember 7-én az alperesek jogelődjével szemben fennálló követelését a felperesre engedményezte.

[4] A felperes az alperesek jogelődjével szemben fennálló követeléséből 170.000 forint tőke és kamata iránt fizetési meghagyás kibocsátását kérte, amely 2017. május 31-én ellentmondás hiányában jogerőre emelkedett.

[5] Az alperesek jogelődje 2019. október 20-án elhalálozott. Jogutódjai az alperesek.

A kereseti kérelem és az alperesek védekezése

[6] A felperes 2021. december 21-én előterjesztett kérelmére a közjegyző ... szám alatt fizetési meghagyást bocsátott ki az alperesekkel mint egyetemleges kötelezettekkel szemben, amely az alperesek ellentmondása folytán perré alakult. A perben a felperes 745.444 forint tőke és kamata megfizetésére kérte kötelezni az alpereseket. Keresetét arra alapította, hogy az alperesek jogelődje a felperes jogelődjével megkötött kölcsönszerződésből eredő fizetési kötelezettségének nem tett eleget.

[7] Az alperesek ellenkérelmükben a kereset elutasítását kérték. Elsődlegesen a követelés elévülésére hivatkoztak.

Az első- és másodfokú ítélet

[8] A z elsőfokú bíróság a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 259. § (3) bekezdésére, a Pp. 240. § (1) bekezdés a) pontjára, valamint 176. § (1) bekezdés d) pontjára hivatkozással az eljárást hivatalból megszüntette. A fizetési meghagyásról szóló 2009. évi L. törvény (a továbbiakban: Fmhtv.) 36. § (1) bekezdése és a Pp. 360. § (1) bekezdése alapján megállapította, hogy a felek személye a korábbi fizetési meghagyásos eljárás és a peres eljárás során is azonos, a közöttük fennálló jogviszony is ugyanaz, hiszen ugyanazon kölcsönszerződésből eredő igényét érvényesítette a felperes. Az elsőfokú bíróság megítélése szerint a jogazonosság is megállapítható, hiszen a felperes kölcsönszerződésből eredő tartozás jogcímén indította a korábbi fizetési meghagyásos eljárást és a jelen eljárást is. A felperes a kölcsöntartozás kisebb részét követelte a korábbi fizetési meghagyásos eljárás során, holott az egész tartozást követelhette volna. A jelen eljárásban a felperes maradék tartozást nem követelheti az alperesektől, mivel a korábbi jogerőre emelkedett fizetési meghagyás anyagi jogerő hatásának beálltára tekintettel az kizárt (BH2020.335). A követelés feldarabolására és jogfenntartással történő későbbi keresetindításra nincs lehetőség, mivel a jogfenntartás intézményét a Pp. nem ismeri (Kúria Pfv.III.21.548/2019/7. számú részítélet).

[9] A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság végzésével az elsőfokú bíróság végzését helybenhagyta. Indokolása szerint az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy fennáll az eljárás megszüntetésének jogszabályi feltétele. Rámutatott arra, hogy a Pp. 176. § (1) bekezdés d) pontja szerinti perakadály a 360. § (1) bekezdése szerinti anyagi jogerőhatás egyik következménye, amely akkor állapítható meg, ha fennáll a felek, az érvényesített jog és az annak alapjául szolgáló tények azonossága. Megítélése szerint a felek és a tényalap azonossága nem vitatottan fennáll a jelen eljárásban, a harmadik feltétel – a keresettel érvényesített jog azonossága – tekintetében utalt arra, hogy az 52021/Ü/30468/2017/2. számú fizetési meghagyásos eljárásban a felperes az érvényesített

jogát „kölcsonösszegben” jelölte meg, a követelés alapjául szolgáló jogviszonyt pedig a ... számú kölcsönszerződésben, ugyanúgy ahogy a jelen eljárásban. Erre tekintettel nincs szó arról, hogy eltérő időszakban keletkezett követelésekre vonatkozna a két fizetési meghagyás, csupán a követelések összege eltérő.

[10] A másodfokú bíróság úgy foglalt állást, hogy az anyagi jogerőhatás a Pp. 360. § (1) bekezdése értelmében és a Kúria a BH2020.335 számon közzétett határozatban foglaltakra tekintettel nem a kereseti kérelemhez vagy a követelés összegéhez kötődik, hanem a perben érvényesített joghoz.

[11] A másodfokú bíróság kifejtette, hogy a Pp.172. § (3) bekezdésének bírói gyakorlata töretlenül azt az álláspontot képviseli: nem lehet olyan jogviszonnyal kapcsolatban megállapítást kérni, amely alapján marasztalásnak is helye lenne. Ha viszont lehetőséget adna a bíróság a félnek arra, hogy a követelésének csupán a töredékét érvényesítse az első perben az alperessel szemben, az bár formálisan nem ütközne a Pp.172. § (3) bekezdésébe, mégis valójában megállapítási perként funkcionálna, miközben arra vonatkozóan már kezdettől fogva a teljes kár, hátrány kompenzálására szolgáló nagyobb összegű marasztalás is kérhető lenne. Megítélése szerint az ilyen leplezett megállapítási per és az egyes részösszegek külön perben azonos jogalapon való követelése lehetőséget adna a felek számára a hatásköri szabályok kijátszására is, amelyek ellentétesek a törvényalkotó céljával.

[12] A másodfokú bíróság utalt arra is, hogy az elsőfokú bíróság jogértelmezése nem sérti a rendelkezési elvet, és az érdemi döntés korlátait, az elsőfokú bíróság nem vonta el azt a jogát a felperesnek, hogy követelését bíróság előtt érvényesíthesse, a felperes maga döntött úgy a korábbi eljárásban, hogy milyen kérelmet terjeszt elő. Hangsúlyozta: a bíróság a véglegesség igényével bírálta el a felek közötti jogviszonyt, amelyet utóbb egyik fél sem tehet vitássá. Nincs relevanciája a döntés során annak sem, hogy a pénzszolgáltatás osztható, és az anyagi jog a részteljesítést is lehetővé teszi. Rámutatott arra, hogy a felperes által hivatkozott eseti döntések (BH2008.18., ÍH2019.90.) eltérő tényállású ügyekben születtek.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

[13] A jogerős végzés ellen a felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben a jogerős végzés hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasítását kérte. Állította, hogy a permegszüntető végzés jogszabálysértő, az a Pp. 2. § (1)-(2) bekezdésébe, 342. § (1) és (3) bekezdésébe, 360. § (1) bekezdésébe, valamint a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) 207. §-ába ütközik. Hivatkozott arra, hogy a jogerős ítélet jogkérdésben eltér a Kúria BH2015.230. számú döntésétől.

[14] A felperes eseti döntésekre utalással állította, hogy a korábbi perben hozott ítélet jogereje nem terjed ki a korábban nem, csupán a jelen perben érvényesített követelésrészre. Hivatkozott arra, hogy az eljáró bíróságok tévesen értelmezték a Pp. 360. § (1) bekezdése szerinti ítélt dolog fogalmát. Hangsúlyozta, hogy a másodfokú bíróságnak a Kúria BH2015.230. számú precedensképes eseti döntését követnie kellett volna. Érvelése szerint a másodfokú bíróság megsértette a rendelkezési elvet és az érdemi döntés korlátait azzal, hogy a korábban folyamatban volt fizetési meghagyásos eljárás során született jogerős fizetési meghagyáshoz kapcsolódó anyagi jogerő hatáshoz olyan kiterjesztő értelmezést párosított, amely szerint az egy olyan követelésre is kiterjed, amely a fizetési meghagyásos eljárásnak nem volt a tárgya. Kiemelte, hogy a másodfokú bíróság elvonta a felperesnek azt a jogát, hogy követelése érvényesítése érdekében bírósághoz fordulhasson. Érvelése szerint a rendelkezési elvből és a pénzszolgáltatás oszthatóságából fakadóan a felperest megilleti az a jog, hogy a követelésének csupán egy részét érvényesítse. Hivatkozott arra, hogy az eljárásjog értelmezése nem vezethet arra, hogy a jogosultat anyagi jogosultságától megfosssa, az eljárásjog az anyagi jogot nem írhatja felül.

[15] Az alperesek felülvizsgálati ellenkérelmükben a jogerős végzés hatályában fenntartását kérték. Hivatkoztak a BH2015.230. számú döntésben foglaltakra.

A Kúria döntése és jogi indokai

[16] A Kúria a jogkérdés különleges súlyára tekintettel Gfv.VI.30.469/2022/2. számú végzésével a Pp. 409. § (2) bekezdés b) pontja alapján a felülvizsgálatot engedélyezte.

[17] A Kúria előjáróban rögzíti, hogy a Magyar Közlönyben 2023. február 15-én közzétett 6/2022. számú jogegységi határozatában (a továbbiakban: JEH) döntött a követelésrész érvényesítése esetén az anyagi jogerőhatás érvényesüléséről. E szerint, ha a fél az anyagi jogból eredő követelésének csak egy részét érvényesíti, az ítélet jogereje nem terjed ki a nem érvényesített követelésrészre. A még nem érvényesített követelésrészre újonnan megindított perben vizsgálhatók a keresettel érvényesített jog érdemben el nem bírált anyagi jogi feltételei. A bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (a továbbiakban: Bszi.) 42. § (1) bekezdése alapján a JEH a bíróságokra a Magyar Közlönyben történő közzététel időpontjától, vagyis 2023. február 15-től kötelező. A JEH [53] bekezdése rögzíti azt is, hogy a Kúria előzőekben kifejtettektől eltérő tartalmú határozatai a továbbiakban nem hivatkozhatóak kötelező erejüként.

[18] A Kúria a jogegységi eljárásban hozott, kötelező erejű határozatra figyelemmel a jelen eljárásban a másodfokú bíróság által hozott végzést jogszabálysértőnek találta.

[19] A JEH által elbíralt jogkérdésre figyelemmel téves a másodfokú bíróság részkövetelés érvényesítéséhez fűződő anyagi jogerőhatás kérdésében kifejtett álláspontja.

[20] A másodfokú bíróság jogi álláspontját a Kúria egy olyan korábbi, BH-ban is közzétett eseti döntésére (BH2020.335) alapította, amely szerint egyebek mellett – szemben a JEH megállapításaival – az anyagi jogerőhatás az érvényesített alanyi jog elbírálásához fűződik. Ez alapján az ítélt dolog nem a kereseti kérelmek és jogcímek azonosságát, hanem a keresettel érvényesített jog azonosságát kívánja meg. A JEH szerint azonban az anyagi jogerő magához az ítélethez, a kereseti kérelemről hozott döntéshez, a követelés elbírálásához – annak összepszerúségéhez – kapcsolódik. A JEH által elfogadott értelmezés szerint az érvényesített jogot és a jogerő tárgyi terjedelmét a fél kérelmére megítélt szolgáltatás határozza meg [35]. Az ítélet jogereje is csak a fél által kért jogvédelem tárgyára, az érvényesített jogra és az annak alapjául megjelölt tényekre terjedhet ki, és az anyagi jogerő hatása is kizárólag ennek elbírálásához fűződik. Ennek megfelelően, ha a fél az eredetileg benyújtott keresetében az anyagi jogból eredő követelésének nem az egészét érvényesítette, úgy a korábban folyt eljárásban hozott ítélet jogereje nem zárja ki az új eljárás megindítását az alperesekkel szemben a még el nem bíralt követelésrészre.

[21] A kifejtettekre tekintettel a Pp. 424. § (3) bekezdése alapján a Kúria a jogerős végzést hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította.

[22] A megismételt eljárásban az elsőfokú bíróságnak érdemben kell elbírálnia a felperes keresetét.

[23] A Kúria a Pp. 424. § (4) bekezdése alapján csak megállapította a felek felülvizsgálati eljárással felmerült, jogi képviselők munkájából álló költségét. Az ügyvédi munkadíj összegét a Kúria a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés *a)* pontja, (5)-(6) bekezdése, és 4/A. § (1) bekezdése alapján állapította meg, figyelemmel az elvégzett jogi tevékenységre is.

[24] Tekintettel arra, hogy az eljárás az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 57. § (1) bekezdés *a)* pontja alapján illetékmentes, ezért a 80. § (1) bekezdés *i)* pontja alapján adott

tájékoztatást a felülvizsgálati eljárási illeték felperes részéről történő visszaigénylésének lehetőségéről.

[25] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 405. § (1) bekezdése és a 391. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

[26] Az ítélet elleni felülvizsgálatot a Pp. 407. § (1) bekezdés *d)* pontja zárja ki.

Az alkalmazott jogszabályok és az alkalmazott joggyakorlat

[27] Pp. 360. § (1) bekezdés, Jpe.III.60.027/2022/15.

A döntés elvi tartalma

[28] Ha a fél az eredetileg benyújtott keresetében (fizetési meghagyásban) az anyagi jogból eredő követelésének nem az egészét érvényesítette, úgy a korábban folyt eljárásban hozott ítélet hatályú határozat jogereje nem zárja ki az új eljárás megindítását az adósokkal szemben a még el nem bírált követelésrészre.

Budapest, 2023november 13.

Dr. Simonné dr. Gombos Katalin s.k. a tanács elnöke, Dr. Farkas Antónia s.k. előadó bíró, Dr. Döme Attila s.k. bíró, Dr. Madarász Anna s.k. bíró, Dr. Tibold Ágnes s.k. bíró

hitelélül:

A kiadmány

S.K.

bírószági ügyintéző